

Brussel, 7 juni 2023

Advies 2023/12

Uitgebracht op vraag van de minister van Zelfstandigen

Artikel 110, §1 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Mantelzorg: technische wijzigingen

Samenvatting	1
1 De uitkering mantelzorg.....	1
2 Het ontwerp van koninklijk besluit	2
3 Het advies van het Comité	3

Samenvatting

Het ABC brengt een positief advies uit over een ontwerp van koninklijk besluit dat een aanpassing voorziet van enkele bepalingen van het koninklijk besluit inzake de mantelzorg. Het vraagt evenwel om de termijn van drie maanden om beroep aan te tekenen tegen een beslissing tot weigering van een uitkering 'mantelzorg' te verlengen.

1 De uitkering mantelzorg

Er is voorzien in een mantelzorguitkering voor de zelfstandige die tijdelijk zijn zelfstandige activiteit onderbreekt om zorgen te geven aan:

- een naaste¹ die ernstig ziek of in palliatieve zorg is²,
- een gehandicapt kind: hetzij een kind, jonger dan 21 jaar dat voor ten minste 66 % getroffen is door een lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid of een aandoening heeft van ten minste 4 punten in pijler I van de medisch-sociale schaal, hetzij een kind van tenminste 21 jaar en jonger dan 25 jaar, dat een integratietegemoetkoming geniet.

Om deze uitkering te verkrijgen, moet aan bepaalde voorwaarden worden voldaan:

¹ Partner, bloed- of aanverwant tot de tweede graad, of elke persoon die officieel op hetzelfde adres woont.

² In dat geval moet bij de aanvraag een medisch attest m.b.t. de palliatieve zorgen of de ernst van de ziekte worden gevoegd.

1. onderworpen zijn aan het sociaal statuut als zelfstandige, helper of meewerkende echtgenoot,
 - in hoofdberoep of
 - in bijberoep of na de wettelijke pensioenleeftijd, voor zover het bedrag van de sociale bijdragen het bedrag van de sociale bijdragen bereiken die een zelfstandige in hoofdberoep verschuldigd is (cf. infra);
2. sociale bijdragen betaald hebben voor de twee kwartalen die het kwartaal van de onderbreking voorafgaan;
3. zijn zelfstandige activiteit gedurende ten minste een maand³ geheel(100 %) of gedeeltelijk (ten minste 50 %) onderbreken⁴;
4. niet in het genot zijn van
 - een onderbrekingsuitkering van de RVA wegens loopbaanonderbreking of tijdskrediet, om gelijkaardige zorgen te geven;
 - een andere uitkering van de zelfstandigenregeling.

Voor het bekomen van de mantelzorguitkering moet de zelfstandige een geldige aanvraag indienen.

2 Het ontwerp van koninklijk besluit

Het ontwerp van koninklijk besluit dat voor advies aan het Comité wordt voorgelegd, voorziet de volgende aanpassingen van de bepalingen van het koninklijk besluit inzake de mantelzorg:

1. Het verduidelijkt welke bijdragen in aanmerking moeten worden genomen om de voorwaarden inzake verschuldigde⁵ en betaalde bijdragen na te gaan: het moet gaan om de wettelijk verschuldigde voorlopige bijdragen (met de definitieve bijdragen wordt bijgevolg geen rekening gehouden).
2. Het preciseert voor wat betreft de zelfstandigen die de wettelijke pensioenleeftijd bereikt hebben dat het moet gaan om zelfstandigen die geen rust- of overlevingspensioen of een soortgelijk voordeel genieten. Er wordt een expliciete verwijzing naar het tweede lid van artikel 13, §1 van het KB nr. 38 toegevoegd.
3. Het past de definitie van gehandicapt kind aan, om rekening te houden met de recente verlaging van de minimumleeftijd om een integratietegemoetkoming te verkrijgen: de mantelzorguitkering kan voortaan worden toegekend aan een ouder die zorgt voor zijn kind tussen 18 jaar en jonger dan 25 jaar dat een integratietegemoetkoming ontvangt⁶.

³ Tenzij de verzorgde persoon vroeger overlijdt.

⁴ In geval van gedeeltelijke onderbreking moet de zelfstandige preciseren op welke manier hij zijn activiteit met minstens 50 % vermindert.

⁵ Dit wordt verduidelijkt voor wat betreft zelfstandigen in bijberoep of die actief zijn na de wettelijke pensioenleeftijd

⁶ Het andere criterium "jonger dan 21 jaar dat voor ten minste 66 % getroffen is door een lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid of een aandoening heeft van ten minste 4 punten in pijler I van de medisch-sociale schaal" blijft onverkort van toepassing.

4. Het voegt in de wettelijke basis de modaliteiten toe met betrekking tot:
- de verificatie van de toekenningsvoorwaarden en de beroepsmogelijkheden in geval van een geweigerde aanvraag : het sociaalverzekeringsfonds zal nagaan of aan de voorwaarden voldaan is en de beslissing betekenen aan de aanvrager bij een aangetekend schrijven. In geval van weigering worden de reden, alsook de beroepsmogelijkheden voor de arbeidsrechtbank in deze kennisgeving vermeld en het beroep zal moeten worden ingediend binnen een termijn van drie maanden na deze kennisgeving.
 - de terugvordering van onterecht uitbetaalde bedragen: het fonds zal overgaan tot de terugvordering van de onterecht uitbetaalde bedragen, zo nodig langs gerechtelijke weg. Het fonds zal de beslissing tot terugvordering bij aangetekend schrijven betekenen en de bedragen overmaken aan het RSVZ. De reden voor de beslissing en de beroepsmogelijkheden voor de arbeidsrechtbank binnen de drie maanden na de kennisgeving zullen in de beslissing moeten worden vermeld.

3 Het advies van het Comité

Het ABC brengt een positief advies uit over het ontwerp van koninklijk besluit dat voor advies wordt voorgelegd. Het vraagt evenwel een aanpassing van de termijn van drie maanden om beroep aan te tekenen tegen een beslissing tot weigering van een uitkering. Het Comité meent dat die termijn te kort is omdat zelfstandigen voldoende tijd moeten krijgen om van een weigeringsbeslissing kennis te nemen en zich verder over hun dossier te informeren⁷. Het is van oordeel dat een beroepstermijn van zes maanden billijker is en vraagt de ontwerpakte in deze zin aan te passen.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 7 juni 2023:

Veerle DE MAESSCHALCK,
Secretaris

Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter

⁷ Het ABC verwijst in dit verband ook naar zijn advies 2022/15 van 26 oktober 2022 waarin het in het kader van de hervorming van het overbruggingsrecht eveneens een beroepstermijn van zes in plaats van drie maanden vroeg in geval van een weigering tot toekenning.